

Governance Covid-19 GGD GHOR Nederland

1. Inleiding

Covid-19 stelt de GGD'en en de GHOR voor grote uitdagingen. Testen, BCO, zorg buiten het ziekenhuis, monitoring, etc. moeten steeds meebewegen met de intensiteit van de pandemie en de gevolgen daarvan voor de burgers. Er is politieke en maatschappelijke druk, mede onder invloed van de berichtgeving in de (social) media. Het tempo van de ontwikkelingen is enorm hoog.

De DPG'en hebben de behoefte om meer vóór de bal te komen. Nu de DPG'en én GGD GHOR Nederland hun Covid-19 organisaties grotendeels hebben staan, wordt dat makkelijker. Een robuust netwerk van collectief acterende GGD'en en GHOR bureaus zal meer eigen regie kunnen voeren.

Het belang van collectiviteit in de aanpak van de pandemie

We zijn een vereniging van 25 DPG'en. De GGD'en en GHOR-bureaus vormen samen een landelijk dekkend netwerk van organisaties die publieke gezondheids- en veiligheidstaken uitvoeren.

Regionale verschillen in de aanpak van de pandemie worden opgepakt door de media, de politiek en door de burger. Ze blijven de aandacht trekken, ondanks het feit dat die verschillen goed verklaarbaar zijn. Verschillen in aanpak leiden tot politieke en publieke debatten en kunnen voor de minister van VWS een reden zijn om tot aanwijzingen over te gaan, zodat van bovenaf wordt gestuurd op welke activiteiten op welke wijze worden uitgevoerd.

Ook al gaat de crisis steeds meer over in een langdurige opgeschaalde aanpak van de pandemie, is het principe van "unity of doctrine", een belangrijk principe uit de crisisbestrijding, onverkort van toepassing. De bestrijding van de pandemie vraagt een uniforme, landelijk sluitende, aanpak. We worden hoe dan ook gezien als 'de GGD' en moeten ons dus ook zodanig organiseren dat we collectief aanspreekbaar en afrekenbaar zijn.

Op 31 maart 2020 heeft de minister van VWS aan alle DPG'en en (i.a.a.) de voorzitters van de Veiligheidsregio's een brief gestuurd, "Regionale aanpak voor zorg aan kwetsbare patiënten i.v.m. COVID-19" (bijlage). In deze brief staan 10 punten genoemd die de DPG'en werden geacht terstond op te pakken. Deze brief vormt de basis van het besluit van de DPG'en om vanuit het landelijk bureau voor de regio's de volgende ondersteuningslijnen in te richten: testen, BCO, (daarmee samenhangende) digitalisering, monitoring en zorg buiten het ziekenhuis. Het bureau heeft deze activiteiten, in de vorm van opdrachten en bijbehorende financiering vanuit het ministerie van VWS, opgepakt, uitgebreid en ondergebracht in de Corona Programma Organisatie (CPO). Daarnaast worden desgewenst andere opdrachten met betrekking tot de bestrijding van de pandemie uitgevoerd door GGD GHOR Nederland. Dit vergt expliciete besluitvorming door de DPG-Raad.

Het belang van snelle en zorgvuldige besluitvorming

Zowel de tactische als de operationele inzet vragen om snelle besluitvorming én om zorgvuldige afwegingen. Dat hierbij strategische afwegingen aan de orde komen en een rol spelen is evident. Al enkele maanden zijn er naast de formele Presidiumvergaderingen en DPG-Raden tussentijdse overleggen van Presidium (in principe wekelijks) en DPG'en (in principe wekelijks) gepland. Verder vergaderen de Corona Portefeuillehouders wekelijks. Deze intensivering van de overleggen voorziet deels in de behoefte om sneller draagvlak te toetsen, afwegingen te bespreken en besluiten te nemen. Maar in deze crisis moeten besluiten soms zo snel worden genomen, dat het wachten op

een DPG-overleg, zelfs als we dat met spoed inplannen, te lang duurt. Daarnaast is denkbaar dat wekelijkse vergaderingen met alle DPG'en na verloop van tijd wellicht ook niet meer nodig zijn, mits binnen de gestelde kaders wordt gewerkt en regelmatig verantwoording wordt afgelegd.

Het belang van collectiviteit, een uniforme aanpak, snelle én zorgvuldige besluitvorming met daarbij behorende afspraken over verantwoording afleggen, vormt de basis van dit voorstel voor de governance van de besluitvorming voor Covid-19 voorstellen van de vereniging.

Bij snelle én zorgvuldige besluitvorming over de uitvoering van de opdrachten hoort tevens een slagvaardige organisatie. Binnen GGD GHOR Nederland wordt daartoe een Coronaorganisatie opgericht onder aansturing van een door het Presidium aangestelde directeur Corona Programma Organisatie GGD GHOR Nederland. Vanaf 1 december 2020 is dat ^{5.1.2e} zal als directeur naast ^{5.1.2e} worden gepositioneerd. De activiteiten van het landelijk bureau in het kader van de bestrijding van de pandemie worden budget-technisch ondergebracht bij de Stichting Projectenbureau, wat passend is aangezien deze worden betaald door VWS in de vorm van verschillende opdrachten. Feitelijk zijn de activiteiten voor de bestrijding van de Covid-19 pandemie op te vatten als een project, waarbij vanwege het uitzonderlijke karakter, nauwe betrokkenheid van alle DPG'en gewenst is. Dit wordt onderstaand in de governance nader uitgewerkt.

2. Mandaat voor Commissie Covid-19

Het nemen van besluiten t.a.v. Covid-19 gerelateerde onderwerpen moet passen bij het opereren in de context van deze pandemie. In dit voorstel krijgen de portefeuillehouders Covid-19 een belangrijke rol bij de besluitvorming t.a.v. de tactische en operationele beslissingen die genomen moeten worden voor het collectief inzake Covid-19. Er is al draagvlak bij de DPG'en voor het werken met deze portefeuillehouders die inhoudelijk trekker zijn, zeer goed zijn ingevoerd in de materie en in het netwerk en die als collectief de belangrijkste Covid-19 aandachtsvelden dekken waarop de vereniging en de leden acteren. De DPG-Raad zelf neemt de strategische besluiten, die vervolgens als kader voor de tactische en operationele besluiten gelden.

Commissie Covid-19: de portefeuillehouders

In de statuten van de vereniging is het volgende geregeld:

Artikel 18.

1. *Het Presidium kan één of meerdere commissies instellen en opheffen.*
2. *Het Presidium stelt de taak en de bevoegdheden van de commissies vast.*
3. *De leden van de commissies worden benoemd en ontslagen door het Presidium, al - dan niet uit zijn midden.*

Hiervan wordt slechts bij uitzondering gebruik gemaakt. De groep portefeuillehouders kan door het Presidium worden ingesteld als Bijzondere Commissie Covid-19 conform artikel 18. Het mandaat voor deze commissie wordt in dit geval bepaald door de DPG-Raad, waarbij het Presidium zijn uiteindelijke verantwoordelijkheid niet verliest en kan interveniëren indien nodig ("noodremprocedure"). Deze formele verbinding met het Presidium is eveneens van belang met het oog op de langere termijn en keuzes die wellicht gemaakt zullen worden met het oog op toekomstige crises. Net zoals het geval is bij de reguliere portefeuilles in de vereniging, kunnen portefeuillehouders andere DPG'en benaderen om mee te denken en te adviseren.

Bovenstaand is al aangegeven dat de activiteiten voor de bestrijding van de Covid-19 pandemie hierbij worden opgevat als een project, waarbij de omvang ervan en het feit dat de leden erdoor gebonden worden, belangrijke aandachtspunten zijn voor de governance. Dat maakt dat inhoudelijk besluiten thuis horen in de vereniging. DPG-Raad, Presidium en commissie hebben deswege elk een rol:

- De DPG-Raad maakt de strategische keuzes;
- Het Presidium, als bestuur van de Stichting Projectenbureau, is verantwoordelijk voor de juiste afwikkeling van het project (de opdrachten) en richt zich met name op de financiële aspecten;
- De Commissie Covid-19 handelt binnen het strategisch kader dat de DPG-Raad bepaalt en neemt beslissingen over de tactische en operationele uitvoeringsaspecten;
- Daar waar nieuwe of aangepaste strategische besluitvorming door de DPG-Raad nodig is, bereidt de commissie deze voor en legt deze voor aan de DPG-Raad.

Het mandaat betreft voornamelijk de aandachtsgebieden testen, BCO, (daarmee samenhangende) digitalisering, monitoring, zorgcontinuïteit en vaccineren en kan worden uitgebreid door de DPG-Raad. Uitbreiding van dit mandaat c.q. voorstellen voor strategische besluitvorming buiten het mandaat, worden door de commissie via het presidium aan de DPG-Raad voorgelegd. De commissie wordt opgeheven na de pandemie of zoveel eerder als de DPG-Raad dat wenst.

De commissie overlegt tenminste wekelijks onder voorzitterschap van de voorzitter van GGD GHOR Nederland in aanwezigheid van de directeur Corona Programma Organisatie GGD GHOR Nederland. Zo wordt eveneens de verbinding met de Corona Organisatie van het landelijk bureau geborgd.

Mandaat

De pandemie is van ongekende omvang en vraagt collectief, snel en wendbaar optreden en besluitvorming. Dit is verstrekkend. Het mandaat daartoe zal moeten worden afgegeven door de individuele leden, waarbij de inhoud daarvan goed moet zijn omschreven. GGD GHOR Nederland is een vereniging waarvan de DPG'en lid zijn, niet hun organisaties. Zij committeren zich aan het mandaat. Formeel is het niet nodig om daar een bestuurlijk akkoord op te verkrijgen. Het is aan elke DPG zelf om te bepalen op welke wijze zij hun bestuur mee willen nemen in de binnen de vereniging gemaakte afspraken inzake de ondersteuning van de uitvoering van de Covid-19 opdrachten.

Het mandaat kan als volgt worden beschreven:

1. de DPG-Raad geeft de Commissie Covid-19 mandaat om tactische en operationele besluiten te nemen of keuzes te maken voor het collectief m.b.t. Covid-19;
2. de DPG-Raad geeft de Commissie mandaat om landelijke afspraken te maken voor de uitvoering van Covid-19 gerelateerde activiteiten daar waar er een zwaarwegend belang is voor landelijke uniformiteit en integraliteit van de uitvoering;
3. de DPG-Raad geeft de Commissie mandaat om financiële afspraken te maken voor de uitvoering van Covid-19 gerelateerde activiteiten mits er zekerheid is dat daarvoor externe financiële dekking beschikbaar is;
4. de DPG-Raad kan het mandaat opheffen met opgaaf van redenen;
5. het nemen van besluiten door de commissie gebeurt door de commissie als collectief, niet door individuele leden;
6. de commissie koppelt, via de directeur CPO, genomen besluiten terug met de DPG'en.

Er zijn 3 categorieën besluiten te onderscheiden:

- a. besluiten vallend binnen het mandaat (met wel ter informatie terugkoppeling aan de DPG'en):
 - de commissie beslist;
- b. besluiten waarvoor expliciete instemming van alle 25 DPG'en vereist is, bijvoorbeeld omdat ze de individuele GGD'en juridisch binden:
 - de commissie legt een voorgenomen besluit of advies voor aan de DPG-Raad;
- c. belangrijke besluiten die hier tussenin zitten (die gevoelig kunnen liggen, of waarbij een steviger draagvlak bij de DPG'en wenselijk is):

- een voorgenomen besluit van de commissie wordt rondgestuurd, met een beperkte reactietermijn voor ernstige bezwaren; alleen als een meerderheid niet akkoord is, moet de commissie het voorgenomen besluit heroverwegen, anders is het een besluit bij meerderheid, waaraan iedereen dan wel gebonden is.

De in mandaat genomen beslissingen zijn bindend voor alle leden. De DPG-Raad kan uiteraard verantwoording vragen aan de commissie en hen zelfs terugfluiten wanneer zij hun mandaat te ruim opvatten. In dat geval zal een genomen besluit worden teruggedraaid, mits dat nog in redelijkheid mogelijk is.

Met het geven van een dergelijk mandaat van de DPG'en voor de Covid-19 bestrijding wordt het collectief steviger, eenduidiger, wendbaarder en besluitvaardiger. Daar profiteren alle DPG'en en hun organisaties van. En dat is eveneens van belang voor onze performance voor het publiek, VWS. Tweede Kamer, media etc.

Directeur Corona Programma Organisatie (CPO) GGD GHOR Nederland

De directeur CPO wordt conform de procuratieregeling volledig bevoegd. De directeur CPO rapporteert naar de voorzitter van de commissie, zijnde de voorzitter van GGD GHOR Nederland, bereidt de agenda en de besluiten van de Commissie Covid-19 voor alsmede de terugkoppeling naar de DPG'en. De directeur geeft leiding aan de Corona Programma Organisatie.